

Anyavédelmi törekvések és perspektívák.

Írta: SZIRMAY OSZKÁRNÉ.

Hazánk az európai nemzetek közt szomorúan vezető szerepet visz a csecsemőhalandóság terén; nálunk, Semmelweiss hónapában, aki az anyavédelmi eszme mátyrja volt, évente 5000 ifjú anya vész el gyermekágyi lázban. Feltárták ezt a helyzetet és hangoztatták a javítás multhatatlan szükségét, mindazok, akiket hivatásukban szerzett tapasztalataik vagy megértői képességük indított arra, hogy szót emeljen ebben a kérdésben. Abban mindannyian megegyeznek, hogy itt sürgősen tenni kell. Ez a követelés hangzik fel mind Tauffer Vilmosnak a babaügyről szóló érdekes, az anyagot széles alapon felölelő, már 1910-ben kelt elaborátumából, mind Berend, Doktor, Edelman, Lovrich, Mann, Szana, Temesváry stb. stb. szakbavágó munkáiból.

Nagyjában, sajnos, a régebbiekhez hasonló állapotok a maiak, amelyek javítását sürgeti most is dr. Madzsar József értekezése az anyavédelem országos szervezéséről, melyben a most alakult Stefánia-szövetség programját vázolja. E program megvalósulása lényeges haladást jelentene.

A munkásosztály helyzetének javítását, az otthonmunka bérusorjának megszüntetését, a közegészségügy megfelelő javítását, a szociális biztosítás kérdésének megoldását jelentené; pedig nem utópiákat rajzol, hanem elérhető valóságot állít elénk; csak tenni, dolgozni kell érte.

E program megvalósításáért kell síkra szállnunk nekünk asszonyoknak is minden rendelkezésünkre álló erővel. Ereznünk kell, hogy az anyaság védelme a feminizmus egyik lényeges törekvésének tárgya. Az anyaságban éri el a nő egyéni fejlődésének zenithjét, — ha az anyaság mátyriumából ki tudjuk fejlesz-

teni az anyaság boldogságát, ha egészséges, önérzetes anyák fognak nevelni egészséges, viruló békés nemzedéket; ha okos társadalmi berendezések összeegyeztethetővé fogják tenni a nő gazdasági önállóságát a boldog anyasággal: akkor megközelítjük a kultúra azon fokát, amelyet célul tűztek ki a feminizmus törekvései. De ezen cél, amelyhez csakis okos és céltudatos törvényes intézkedésekkel közeledhetünk, nem érhető el mindaddig, míg a törvényhozásban rólunk nélkülünk határoznak. A nők befolyásainak érvényesülése rendkívül megkönnyítené az anyavédelem teljes kiépítését.

Voltak és vannak ugyan komoly gondolkozású, a helyzetet megértő férfiak, akik felemelték szavaikat az anyavédelmi intézmények sürgős megjavítása érdekében; de be kellett látniok, hogy a többség közönyét nem győzhetik le egyesek lelkes akarása. Felidézzem-e Dirner Gusztáv és Márkus Dezsői elévülhetetlen érdemeit? Felsoroljam-e azokat a férfiakat, akik az anyaság védelméért síkra szállanak? Ők maguk tudják legjobban, mennyivel könnyebb volna küzdelmük, ha a törvényhozásban érvényesülne a kérdés egész komplexumát megértő, lényegét egész mélységében átérző nő gondolkodása is. Nem szabad elfelejteni, hogy itt csak annyiban van szó eminenter női kérdéstről, amennyiben az a nő legvitalisabb érdekeit érinti; ellenben hatása, eredményei az egész nemzetre nézve életbevágó fontosságúak. Akiket éppen e kérdés fontosságának tudata tömörített a Stefánia-szövetségben, azokra nagy feladatok megoldása vár; reméljük, hogy a szövetség győz akarással és munkabírással. Habár a háború következménye gyanánt lép fel, ne tekintsük csupán háborús intézménynek, ne állítsuk a militaristikus törekvések szolgálatába, mintha a nemzet az emberanyag pótlására csak azért gondolna, hogy későbbi háborúban is legyen kiket az ágyú torka elé állítani. A békés civilizáció munkája is egészséges emberanyagot igényel; ép, erős embereket, akiknek életerejét alá nem ásták gyermekkoruk kedvezőtlen viszonyai, s akik nem koldulással és nyomorgással kezdték földi életüket.

A szövetség munkáját szakosztályok szervezésével kezdte. Megalakult orvosi, jogvédelmi, közigazgatási és szociálpolitikai szakosztálya. Mindegyik csak helyes törvények helyes alkalmazásával érheti el kitűzött céljait. A babaügy rendezése, anya és gyermek jogi helyzetének biztos és igazságos megalapozása, széleskörű anyasági biztosítás: csak ezek fogják kiemelni az anyavédelmet mostani szomorú, az alamizsna niveauján felül alig emelkedő helyzetéből. Ezen törvények előkészítése, egy mellettük állást foglaló erős közvélemény megteremtése; ennek nyomása alatt gyors életbeléptetésük lesz a szövetségnek legelső és legfontosabb feladata.

Az anyavédelem maga ne legyen többé alamizsnaosztogatás, hanem komoly szociális és hygienikus otthon, melyre az anyának joga van akkor, mikor fajfentartó hivatása akadályozza a kenyérkereső munkában.

A fővárosban anyavédelmi részletmunkával évek óta foglalkoznak: az Országos anya- és csecsemővédő egyesület, az Ingyentejegyesület, a Feministák Egyesü-

Serkeswé Máté Mela Tornaiskolája V., Zoltán-utca 12, félémelet. (III-ik évfolyam.) Egyes és csoportos oktatás gyermekek (fiúk és lányok 3 éves kortól) és nők számára. Légzőgymnastika-testfejlesztés. Aesthetikus zenés torna. — Svéd gyógytorna és massage Lotten Ohlson működésével. Dolgozó nőknek esti tanfolyam mérsékelt árban. Telefon 37-48.

létének anya- és gyermekvédelmi bizottsága, a Pesti izr. Nőegylet anyavédelmi intézményei, néhány más felekezeti alapon nyugvó intézmény és a háború kitörésével megindult, de céltudatosan és az állandó munka jelle gével dolgozó Anyavédő osztály. Itt tehát ezen meglevő társadalmi szervek anyagi és erkölcsi támogatása a szövetség feladata, valamint a még hiányzó intézmények megteremtése: gyárak és műhelyek mellett szoptató szobák, napközi otthonok munkába járó anyák csecsemői számára, könnyen végezhető háziipari munka meghonosítása stb. stb. **L a k á s f e l ü g y e l e t** helyes megszervezésével is súlyos bajokat lehetne szanálni az anyavédelem terén. Itt is csak a hatóság intézkedéseitől várhatjuk a gyökeres orvoslást. Nagy számban rendelkezésre álló, higienikus szempontból kifogástalan, olcsó lakások fogják csak megszüntetni a pincelakások és túlzásúfolt, egészségtelen lakások használatából származó nagy bajokat.

Vidéken tudatlanság és babona néha nagyobb pusztításokat okoznak, mint a nagy városokban a nyomor és munkahiány. A szövetség szép és nem kivihetetlen feladata lesz, hogy tanító szavával elhasson mindenüvé, munkatársává nevelje a vidéki orvost, bábát, minden megérett embert és így változtasson a tudatlanság, babona és nembánomság okozta szomorú helyzeten. Nagyon helyesen hangoztatja a program, hogy nem a születések számának növelése, hanem a gyermekhalandóság csökkentése az igazi gyermekvédelem. S habár némi örvendetes javulást látunk e téren: az utolsó 40 esztendőben a gyermekhalandóság 40%-ról 25%-ra szállt alá, mégis szemben állunk még a megszegyenítő azon ténnyel, amelyet dr. Szana Sándor statisztikai összeállítása oly világosan állít elénk, hogy míg Hollandiában 281 haláleset és születés kell ahhoz, hogy 100 fővel növekedjék a lakosság száma, addig nálunk 348 anyának kell elviselnie a szülés szenvedését, azaz 596 születés és haláleset kell, míg a lakosság 100 lélekkal szaporodik. Ne felejtjük el, hogy ez mekkora anyagi kára az országnak; és ami még nagyobb baj, mennyi testi és lelki szenvedést jelent az anyákra nézve.

A komolyan felfogott és céltudatosan irányított anyavédelem kultúránk niveauját fogja emelni minden téren; viszont a kultúránkat emelő tényezők anyavédelmi szempontból is üdvöseknek fognak bizonyulni.

Ha kultúránk mai nagy visszaeséséből kiemelkedve eléri majd az állandó béke, a szellemi fegyverekre szorított küzdelem színvonalát, az lesz az anyavédelem igazi kora.